

Sygn. akt VII U 1566/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia S.O. Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant: st. sekretarz sąd. Małgorzata Gruza

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 roku w Lublinie

sprawy M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 23 lipca 2015 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala M. M. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia (...) roku.

Sygn. akt VII U 1566/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lipca 2015r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił M. M. prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu podano, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (decyzja k. 24 a.e.).

Z treści odwołania M. M. wynika, że domagał się on zmiany powyższej decyzji przez ustalenie prawa do emerytury wskazując na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych udokumentowanej świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych w (...) we W. w okresie od 15.06.1973r. do 31.10.1991r. na stanowiskach garbarza oddziału mokrego, garbarza wykańczalni, garbarza oddziału garbunkowego. (odwołanie k. 2-3as).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie (odpowiedź na odwołanie k. 5-6as).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Wnioskodawca M. M. urodził się w dniu (...) (wniosek k. 97 a.e.).

W dniu (...) r. M. M. złożył wniosek o emeryturę, w treści którego zawarł oświadczenia o tym, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, oraz że nie pozostaje w stosunku pracy. Wnioskodawca był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy. W toku postępowania sądowego jest postępowanie związane z ustaleniem, prawa do renty z tytułu choroby zawodowej. (bezsporne)

W oparciu o zgromadzone w aktach dokumenty organ rentowy ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. łączny staż podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 25 lat okresów składkowych i okresów nieskładkowych. Żadnego z okresów zatrudnienia wnioskodawcy ZUS nie uwzględnił przy ustalaniu jego stażu pracy w warunkach szczególnych.

W dniu 23 lipca 2015 r. organ rentowy skarżoną decyzją odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia z uwagi na nieudowodnienie 15 lat pracy w szczególnych warunkach (decyzja k. 24 a.e.).

Zakwestionowane zostały przy tym następujące okresy: od 15 czerwca 1973 r. do 25 października 1974 r., i od 19 października 1976 r. do 31 października 1991 r., dokumentowane przedłożonym do wniosku o emeryturę świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 marca 1994 r., wystawionym (...) (k. 9 a.e.). W świadectwie tym wskazano, że w wyżej wymienionych okresach M. M. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku garbarza o/mokrego, garbarza wykańczalni, garbarza o/garbunkowego wymienionych w wykazie A, dział VII ,poz. 11, pkt 1, 2,4 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r.

Organ rentowy zarzucił, iż w powyższym świadectwie pracy nie określono rodzaju prac zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., nie wskazano wykazu, działu i pozycji załącznika do tego rozporządzenia oraz zakład nie wskazał w jakich okresach wnioskodawca wykonywał pracę na określonych stanowiskach.

W tym stanie rzeczy wydana została zaskarżona decyzja.

W dniu 15 czerwca 1973 r. M. M. zawarł z (...) we W.. (wówczas (...) we W.) umowę o pracę na 7-dniowy okres próbny, a następnie na czas nieokreślony. W wymiarze skróconym do 41 godzin tygodniowo w ramach pełnego etatu powierzono mu obowiązki garbarza początkowo robotnika zespołu (...) w oddziale mokrym. Na oddziale tym surową skórę poddawano różnym zabiegom, tj. zarówno procesom chemicznym, jak i operacjom mechanicznym. Pozbawiano ją włosa, tkanki mięśniowej i tłuszczowej, moczono je w różnych środkach chemicznych, roztworach soli chromu, dokonywano dwojenia skór i ich strugania. Wnioskodawca pracował w zespole przygotowującym skóry do obróbki maszynowej. Operator bębna wysypywał mokre skóry do kosza w kanale, wnioskodawca zaczepiał hakami kosz do suwnicy, suwnica podciągała kosz do góry i wysypywała skóry na posadzkę pod maszynę zwaną odmięśniarką. Wnioskodawca ręcznie podnosił skóry, naciągał je na kozły.

Do ubezpieczonego należała przede wszystkim obsługa maszyny służącej do odmięśniania skór. Skóra po usunięciu włosa była umieszczana w urządzeniu, przy pomocy którego następowało odcięcie części tłuszczowej i mięśniowej. Następnie skóry były układane na tzw. „kozły”, gdzie przez dobę pozostawiano je do obcieknięcia, a potem były układane na wyżymarkę, wkładane do bębnow, gdzie moczono je w różnych środkach chemicznych. Obsługiwał też odwłasiarkę. W pomieszczeniu unosiły się opary pochodzące od używanych środków chemicznych: kwasów, siarczków, chromali itp., panował hałas z pracujących maszyn. (zeznania wnioskodawcy – k. 24 v. – 25).

Na wydziale mokrym wnioskodawca pracował do(...) tj. do czasu powołania go do odbycia zasadniczej służby wojskowej, która odbywał w okresie od (...)

Po zakończeniu służby wojskowej z dniem 19.10.1976r. powrócił do Zakładów (...) i powierzono mu na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy -41 godzin tygodniowo obowiązki garbarza wykańczalni na Oddziale III początkowo do prac polegających na pakowaniu dwoin podpodeszwowych a następnie od 01.10.1977r. garbarza obsługującego agregat natryskowy. Praca polegała na dozowaniu pobieranych z magazynów lakierów, farb i barwników do aparatu natryskowego oraz obsłudze tego aparatu. Po wlaniu środków chemicznych uruchamiało się ciśnienie, które podawało farby na pistolety, operator podawał skórę na taśmę, ona przechodziła przez komorę natryskową, i suszarnię. Praca była wykonywana nadal w bardzo szkodliwych warunkach: w oparach związków

chemicznych, w narażeniu na szkodliwe związki znajdujące się w farbach, lakierach i barwnikach. Praca była bardzo ciężka fizycznie, dziennie operator agregatu przerzucał ok. 13 ton skór w chropowatych rękawicach i fartuchu oraz butach gumowych. Wszystko było wykonywane ręcznie.

W tym charakterze wnioskodawca pracował do 19.04.1982r. Z uwagi na przeciwwskazania lekarskie z dniem 20.04.1982r. powierzono mu obowiązki garbarza o garbunkowego na Oddziale(...). Ponownie podjął pracę na wydziale mokrym. Nadal wykonywał prace w pełnym wymiarze 41 godzin tygodniowo. Praca polegała na podawaniu skór i wyżymaniu. Obsługiwał wyżymarkę. Otrzymywał mokre skóry, nasączone różnymi związkami chemicznymi, wkładał je wyżymarki, walce wyciskały chemikalia. Skóry były bardzo ciężki, w całości, podniesienie jej wymagało dużego wysiłku fizycznego. Wokół unosiły się opary różnych związków. Panował hałas, śmierdziało. Na stanowisku tym pracował do 31.10.1991r., kiedy to w kolejnym okresie z uwagi na stwierdzoną chorobą zawodową przeniesiono do pracy na stanowisko wartownika w(...). W sumie wnioskodawca w (...) wnioskodawca był zatrudniony do 31.03.1994r. Ten okres nie był okresem pracy w warunkach szkodliwych.

Przez wszystkie okresy zatrudnienia wnioskodawcy w charakterze garbarza, zarówno na oddziale I mokrym i garbowania, jak i na Oddziale III wykańczalni wnioskodawca przy pracy narażony był na kontakt z chemikaliami – kwasem siarkowym, mrówkowym, stężoną wodą amoniakalną, barwnikami, tłuszczami, chromem, ponadto panowała wilgoć. Niemal identyczne warunki panowały na oddziale mokrym, gdzie wykonywał pracę przy obróbce maszynowej skór i przy struganiu skór. Zawsze przysługiwał mu dodatek z tytułu pracy w warunkach szkodliwych oraz mleko. Z uwagi na szkodliwe warunki pracy obowiązywał go siedmiogodzinny dobowy wymiar czasu pracy. Zeznania M. M. (k. 24v-25, 26as), świadków: S. S. k.25-25v as i J. C. k. 25v-26)we, akta osobowe k.12as.

W okresie od 1974r. do 1995r., w tym samym zakładzie pracy zatrudniony był Z. S.. Przez długi okres zatrudnienia pracował na tym samym wydziale, co wnioskodawca, miał wówczas identyczny zakres obowiązków. Widział też wnioskodawcę przy wykonywaniu pracy na wykańczalni, przy obsłudze aparatu natryskowego. Podał, że wnioskodawca wykonywał dorywczo też inne prace w warunkach szczególnych zlecone przez przełożonych. Z kolei J. C. pracował razem z wnioskodawcą na oddziale mokrym, przy odmięśnianiu skór, przy odwłaszaniu, a więc przy pracach na oddziale obróbki skórnej. Świadek był garbarzem, brygadzystą, a następnie mistrzem zmianowym.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie: Z. S. i J. C. to osoby obce dla wnioskodawcy, które były zatrudnione razem z nim w tym samym zakładzie pracy. Okresy zatrudnienia świadków oraz wnioskodawcy pokrywały się i wynosiły prawie 20 lat. Obydwaj w różnych okresach czasu byli zatrudnieni na stanowiska o identycznym zakresie obowiązków. Świadczyli zgodnie potwierdzili zakres obowiązków M. M.. Zeznania świadków są logiczne i spójne, korelują ze sobą i z zeznaniami wnioskodawcy, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne.

Powyższa ocena dotyczy również zeznań samego wnioskodawcy M. M., skoro były one zgodne z wiarygodnymi zeznaniami świadków. Wnioskodawca wyczerpująco opisał swoje obowiązki, przyznał że korzystał z urlopu bezpłatnego. Brak jest jakichkolwiek przesłanek do kwestionowania jego zeznań.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony również w oparciu o powołane dowody z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień.

Co do świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 maja 1994r., wystawionego przez (...) (k. 13 a.e.), to należy wskazać, że oprócz uchybień wytkniętych przez organ rentowy należy wskazać, że identyczne w treści znajdowało się w aktach osobowych wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. M. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r. Nr 748, ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury M. M. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - a) co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, w dniu (...) ukończył 60 lat oraz legitymuje się co 25-letnim stażem pracy.

Dokonując oceny, czy wykonywaną przez wnioskodawcę pracę w (...) S.A. można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach, należy podkreślić, że wnioskodawca występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia przedłożył świadectwo pracy zawierające potwierdzenie tej okoliczności. Dokument ten został jednak zakwestionowany przez ZUS na podstawie zarzutów formalnych.

Taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć bowiem na uwadze, że nawet brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie oznacza sam w sobie, że pracownik pracy w takich warunkach nie świadczył. Obowiązek sporządzenia odpowiadającego wymogom świadectwa obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji z nieścisłości w nim zawartych wobec pracownika byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Na podstawie wyników przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego Sąd ustalił, że M. M. będąc zatrudnionym w (...) S.A. w okresie od 15 czerwca 1973 r. do 25 października 1974 r., i od 19 października 1976 r. do 31 października 1991r. na stanowiskach garbarza oddziału mokrego, garbarza wykańczalni, garbarza oddziału garbunkowego, stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Jego zakres obowiązków odpowiada opisanemu w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.) – wykaz A, dział VII „w przemyśle lekkim”, poz. 11 „prace przy garbowaniu skór”. Na marginesie należy dodać, że do okresu pracy w warunkach wnioskodawcy winien być zaliczony zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sadowym, w tym wielokrotnie powtarzanym orzecznictwie Sądu Najwyższego również okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od (...) gdyż wnioskodawca przed odbywaniem służby wojskowej wykonywał pracę w warunkach szczególnych i powrócił na to samo stanowisko w terminie przed upływem 30 dni od zakończenia tej służby.

Należy w tym miejscu podkreślić, że w pełni przez Sąd Okręgowy aprobowane stanowisko Sądu Najwyższego, nakazuje przy ustalaniu, czy wykonywana była praca w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy (por. wyrok z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10, z dnia 9 marca 2010 r., I UK 324/09, z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10). Nie ma zatem znaczenia fakt, że wnioskodawca formalnie miał powierzane stanowiska pracy, które nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego skoro ustalono, że faktycznie świadczył on pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów.

W związku z tym okres zatrudnienia w (...) S.A., liczony do dnia od 15.06.1973r. do 31.10.1991r. (łącznie z okresem służby wojskowej) znacznie przekracza wymagane 15 lat- 18 lat, 4 miesiące i 16 dni.

W tym stanie rzeczy należy uznać, iż wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury na podstawie omówionych przepisów, bowiem licząc na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze ponad 25 lat, w tym stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat, ma w dniu(...) ukończone 60 lat życia oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia złożenia wniosku i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w sentencji.